

KANDIDATNUMMER 3114

Sidetall 1 av 1

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet "sapmi" kan identifisere enten det geografiske området ^{der} samene har bodd, eller den samiske etniske folkegruppen.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er den gamle samiske bosetningen, som består i dag av den nordiske delen av Norge, Sverige, Finland og Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på sin genetisk avstand, morsmål, personlige ønsker eller på en kombinasjon av disse faktorene.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Noen ~~siida~~ ^{siida} arbeidte ofte sammen og laget landsbyer sammen; de opererte i flere boplasser og diskuterte om naturressursene og om koloniseringen.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Det var umulig for samene å mobilisere noen særlig motstand fordi de var for spredte; ^{derfor kunne de ikke} og de kunne ikke organisere seg på en effektiv måte.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert for eksempel med språkpolitikken i skolen (barn fikk undervisningen bare på norsk) og jordbrukspolitikken.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Paragraf 110a i Grunnloven sier at myndighetene må gi samene retten for at de kan uttrykke og holde sin språk, kultur og samfunnsliv.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd er det samarbeidsorganet for samenes politiske organisasjon.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

'Noaiden', eller sjamanene, kunne kommuniserte med gudene, så framtiden, var ~~en~~ ^{var} andelige ledere og så sosialarbeidere og historiefortellere.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

L.L. Læstadius var en konservativ kristen prest som etablerte en "Læstadianisme", en streng slags kristendom som ~~forbød~~ ^{forbød} & eks. forbød alkoholsbruken.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tje- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret ~~for~~ over at dagens unge kaster for mye tid bort for å finne ut hvordan de vil leve i løpet av tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Kidults/twixters er de "unge voksne" ^{i tve- og trettiårene} som er ^{på} ~~usikkert~~ bekymret over fremtiden sin og som tar ikke mye ansvar på seg.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

"Fordi-generasjonen" betyr generasjonen av de som gjør bare hva som er ^{som} ~~verdt~~ ^{verdt} som nyttig av samfunnet, og føler seg premet på ^{dette} ~~dette~~ ^{grunnen}.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan synes at utdanning er viktig, og å være voksen

betyr

er å gjøre noe for din egen skyld, og ikke å arbeide for å fornøye de andre.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er tjueårene, når man tror at ~~det er noe som helst~~ ^{man kan få hva} at alle drømmene skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet er tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto ord som "Kidults" og "twixtern" i USA for å beskrive en ny og raskende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene.
4. Økte valgmuligheter sa vel som ^{økt ansvar} ~~er et resultat~~ for eget livsvalg kan komme fra en økt individualisering, ifølge NOVA-forskeren Christer Høygen.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det desto mindre som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som gjør dem fornøyet.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper blir dyktighet dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret av denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har begynt å gå på skole igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston hadde blitt funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har faktisk fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handlet om de som
- å føde var født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimeret kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale bleir godt betalt, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva blir livet bygd på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten har blitt
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
- å leve om alt dette, hvis hun levde?

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli, kan mange av dagens t. bli skuffet når de kommer i t.
- (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens t. kan bli skuffet når[...]
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, Derfor kan mange av dagens t. bli skuffet når de kommer i t.
- (for) ~~Mange~~ Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge har ofte store forventninger [...]
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktig periode i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er mange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi Kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner det helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, gode verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Derfor halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere på abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk på nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

STIL - 3. DEN EVIGE JAKTEN PÅ LYKKEN

Å oppnå "det gode liv" er noe man alltid har vært opptatt av. Mange er enige om at å leve godt betyr å være lykkelig, men begrepet av "lykke" er problematisk å forklare, og enda vanskeligere er å bestemme hvordan vi kan oppleve lykken.

Mange tror at den beste for dem er å ~~være~~^{bli} akseptert: de er opptatt av hvordan de andre ser dem, eller ^{de} engasjerer seg i en stor ^{konkurranse} ~~konkurransje~~ - ^{Derfor} imidlertid er det dessverre mange som mister seg selv på vei. Jeg synes at man bør ~~gjøre~~ sitt eget løp, og samtidig ikke sette press på seg selv eller gå mot strømmen bare for å gjøre noe annerledes.

En annen vanlig feil er å være for ambisiøs eller å la seg påvirke av ^{de} andre: i det moderne, hektiske samfunnet arbeider mange ^{sa} ~~for~~ hardt ~~at~~ de ~~møter~~ ^{hva} veggen. Noen ganger er det nødvendig å stoppe, tenke over ~~hva~~ ^{hva} som man ønsker og kanskje forandre noe.

Deretter er det vanlig i dagens globaliserte og konsumistiske verd å samle masse erfaringer, penger og materielle goder, for ^{man} ~~no~~ tror at de er svaret til behovene og løsningen til problemene ^{ne}. Jeg kan vel si at jeg liker å ha mange baller i luften og å oppleve nye ting; imidlertid husker jeg noen ganger på meningen til den greske filosofen Epicurus, som hevdet at lykken ikke dreier seg om å ha flere ting, men å være fornøyd med det vi allerede har.

^{Hemmeligheten er kanskje} ~~Kanskje er hemmeligheten~~ å være positiv: å være åpen og godhjertet, å elske seg selv, å trene og å ha en god latter av og til kan hjelpe ^{man} ~~en~~ å oppnå lykken i medgang og motgang. Det dreier seg om balansen mellom å være aktiv og opptatt, ~~og~~ og å ha et enkelt liv.

Ikke ^{har} ~~er~~ oppskriften til "det gode liv" ikke blitt skapt enna, og jakten kan være et helt liv.

[309 ord]